

DÜNYADA NELER OLUYOR?

ŞİRKETLER VE FİNANS:

FED Başkanı **Jerome Powell**, Jackson Hole'da yaptığı yılın en önemli konuşmasında faiz indirimleri için “**zamanın geldiğini**” söyledi ve bu **Wall Street**'te olumlu bir tepki yarattı. S&P 500, konuşmanın metninin yayımlanmasından sonraki beş dakika içinde yükseldi.

Temu'nun kurucusu ve eski başkanı **Colin Huang**, şirketin ikinci çeyrek gelirlerinin hayal kırıklığı yaratmasının ardından net servetinde yaklaşık **14 milyar dolarlık** bir düşüş yaşadı. Huang, bu ayın başlarında Çin'in en zengin kişisi olmuştu, ancak şimdi dördüncü sırada yer alıyor.

Kanada hükümeti, Çin menşeli elektrikli araçlara **% 100 gümrük vergisi** uygulama kararı aldığını duyurdu. Ayrıca Çin'den ithal edilen **çelik** ve **alüminyumdan da yüzde 25** gümrük vergisi alınacağını bildirdi. Çin, bu hareketi "**Dünya Ticaret Örgütü kurallarını ihlal eden**" bir ticari korumacılık önlemi olarak nitelendirirken, “**hatalı kararı derhal düzeltmeye çağırıyoruz**” çağrısı da geldi.

Çin, Meksika'nın Otomotiv Pazarını Ele Geçirdi ve ABD tedirgin. Çin, 2023'te 4,6 milyar dolarlık ihracatla Meksika'nın ana otomobil tedarikçisi olarak konumlandı. Çinli otomobil üreticisi BYD, Honda ve Nissan'ı geride bırakarak **dünyanın yedinci** büyük otomobil üreticisi oldu. Tarifeler nedeniyle ABD'ye girişi engellenen Çinli elektrikli araç üreticileri, yüksek teknolojlili araçlarını pazarlamak için başka pazarlara yöneldi. Çin elektrikli araçları için Meksika'yı kilit bir pazar haline getirirken, Washington yönetimi Çin'in ABD pazarına erişim için Meksika'yı bir "arka kapı" olarak kullanılabileceğinden korkuyor.

Akdeniz mutfağı sunan bir fast-casual restoran zinciri **Cava, Chipotle** olma yolunda ilerliyor. Cava'nın hisseleri tüm zamanların en yüksek seviyesine ulaşarak **%20** arttı. Cava'nın değeri, rakipleri **Shake Shack** ve **Sweetgreen**'in toplamından neredeyse **%30** daha fazla.

Dünyanın en büyük madencilik şirketi BHP bakır arayışında. BHP, Temmuz ayında Güney Amerikalı bakır madencisi Filo Corp'u 3,2 milyar dolara satın aldı. Geçen yıl ise Avustralyalı bakır üreticisi OZ Minerals'ı 6,4 milyar dolara satın aldı. Ancak, önemli bakır varlıklarına sahip bir diğer büyük madencilik firması olan Anglo American'ı satın almak için yaptığı 49 milyar dolarlık teklif başarısız oldu. Şirket, Şili, Avustralya ve Arjantin'deki madenlerinde bakır üretimini artırma planlarını açıkladı.

Meta ve Google, veri merkezlerine enerji sağlamak için yeni bir çözüm üzerinde çalışıyor. ABD veri merkezlerine enerji tedariği sağlamak üzere **Sage Geosystems**'den **jeotermal enerji** satın almak için bir anlaşma yaptığını söyledi. Bu tür altyapılar çok fazla enerjiye ihtiyaç duyuyor. Mart ayında Amazon, kendisine 1 GW güç sağlayabilecek bir nükleer enerji santralının bitişiğinde bir veri merkezi satın aldı.

ABD Ticaret Bakanlığı, yarı iletken teknolojilerinin geliştirilmesi için **HP**'ye 50 milyon dolar tahsis edecek.

Telegram CEO'su Rus asıllı Pavel Durov, "telegram" mesajlaşma platformunda yasa dışı materyallerin yayılmasıyla ilgili suçlamalar nedeniyle Fransa'da **tutuklandı**.

Alphabet'in "sürücüsüz taksi" şirketi **Waymo**, Phoenix, San Francisco, Los Angeles ve Austin'deki robotaksi filolarını güçlendirmek amacıyla Arizona'da ikinci bir montaj fabrikası açtı.

ABD:

Başkanlık seçimine 70 günden az kaldı. **Trump** ve **Harris** 10 Eylül'de ABC kanalında canlı yayında karşı karşıya gelecek. **Trump**, kendisine ait **Truth Social** adlı internet sitesinden, Harris ile canlı yayında biraraya geleceğini duyurdu.

Biden yönetiminin **Çin ithalatına** yönelik yüksek gümrük vergileri için nihai kararlarını açıklaması bekleniyor. ABD endüstrisinin isteği gerçekleşirse planlanan vergilerin çoğu yumuşatılacak. Biden, Mayıs ayında Çin'den ithal edilen elektrikli araçlara uygulanan tarifelerin dört kat artırılarak yüzde 100'e çıkarıldığını, yarı iletkenler ve güneş pillerine uygulanan vergilerin iki katına çıkarılarak yüzde 50'ye yükseltildiğini ve lityum-iyon piller ile çelik gibi stratejik mallara yeni yüzde 25'lik tarifeler getirildiğini duyurmuştu. Beyaz Saray başlangıçta bu yeni tarifelerin 1 Ağustos'ta yürürlüğe gireceğini açıklamıştı, daha sonra bu tarih Eylül ayına ertelendi. Nihai kararın Ağustos ayı sonuna kadar açıklanması bekleniyor.

Çin, "**zorbalık**" olarak nitelendirdiği tarife artışlarına karşı misilleme yapma sözü verdi.

ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı Jake Sullivan, **Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi** ile bu hafta görüşmeler yapmak üzere **Pekin**'e gitti. Sullivan'ın Çin ziyaretinin amacı **ABD-Çin gerilimini** kontrol altında tutmak.

Biden tarifeleri, **Çin menşeli gemi vinçlerine** %25'lik yeni bir vergi uygulanmasını da içeriyor. Bu sektörde ABD'de üretici olmadığı için Çin bu alanda hakim durumda. **New York ve New Jersey Limanı**, Çin devletine ait ZPMC şirketinden her biri 18 milyon dolara mal olan sekiz vinç siparişi verdi. Ancak %25'lik bu ek vergi, her bir vincin maliyetini 4,5 milyon dolar artırarak önemli bir baskı yaratacak.

ABD, **çip** üretimi için büyük ölçüde **Tayvan**'a bağımlı. ABD Kongresi bu bağımlılığı azaltmak için, 2022 yılında **CHIPS Yasasını** onayladı. Bu yasa, yerli çip üretimi, tasarımı ve araştırmasını desteklemek amacıyla maddi kaynak sağlıyor. Ancak bu yasanın sunduğu fonlara erişmek, özellikle az

kaynağa sahip küçük şirketler için zor ve uzun bir süreç gerektiriyor. Bu nedenle, bu fonların büyük çoğunluğu **Intel, Samsung ve TSMC** gibi büyük şirketlere gitmiş durumda.

GÜNEY AMERİKA:

Venezuela'da üst düzey bir seçim yetkilisi, Cumhurbaşkanı **Nicolás Maduro**'nun geçen ayki seçimi kazandığına dair **hiçbir kanıtının olmadığını** söyledi.

Meksika'da Başkan Andrés Manuel López Obrador, hükümetinin yargı reformuna yönelik eleştirilerine yanıt olarak **ABD** ile diplomatik ilişkileri "**dondurduğunu**" açıkladı.

AVRUPA:

Almanya Şansölyesi **Olaf Scholz** zor durumda. Pazar günü, Almanya'nın doğusundaki iki eyalet olan Saksonya, Thüringen ve Brandenburg'da **parlamento seçimleri** yapılacak. Ülkeyi yöneten koalisyon için bu zorlu bir deneyim olacak. Thüringen'de ve Saksonya'da, aşırı sağcı Almanya için Alternatif (AfD) partisinin ilk kez bir Alman eyalet seçiminde anketlerde zirveye çıkması muhtemel gözüküyor. Geçtiğimiz yıl sol parti Die Linke'den ayrılan Sahra Wagenknecht öncülüğünde kurulan aşırı sol parti BSW'nin de iyi sonuçlar elde edeceği öngörülüyor. Sosyal Demokratların zarar görmemesini isteyen Olaf Scholz, Salı günü Thüringen'in ikinci büyük kenti Jena'da kampanya yürütecek. Ancak Scholz'un ikinci bir sorunu var. Geçen Cuma, sınır dışı edilme emrinden kaçan Suriyeli bir sığınmacı Solingen kasabasında üç kişiyi öldürdü. Almanya'nın iltica kurallarını sıkılaştırması yönünde çağrılar artıyor. Almanya Şansölyesi Scholz sığınmacıların **sınır dışı** edilmelerini hızlandırma sözü verdi.

Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, Temmuz ayında yapılan ani parlamento seçiminde çoğunluğu elde edemeyen solcu NPF ittifakından bir Başbakan atamayı reddetti. Ülke şu anda bir geçici hükümet tarafından yönetiliyor. NPF protesto çağrısında bulundu ve Macron'un görevden alınmasını talep etti.

Birleşik Krallık, **Almanya** ile **yeni işbirliği** anlaşması üzerinde görüşmelere başlıyor. Bu adım, **Avrupa ile ilişkileri "yeniden düzenleme"** çabalarının bir parçası olarak değerlendiriliyor. Berlin'de görüşmelerde bulunan İngiltere Başbakanı Keir Starmer, anlaşmanın "**Brexit'te yeni bir sayfa açma**" girişiminin bir parçası olduğunu söyledi. Keir Berlin'den sonra Fransa Cumhurbaşkanı Macron ile görüşmek üzere **Paris'e** gidecek.

Hollanda, Avrupa Birliği'nin veri koruma yasalarını ihlal ettiği gerekçesiyle **Uber'e 324 milyon dolarlık** rekor bir para cezası kesti. Bu ceza Uber'in dünya genelinde karşılaştığı en büyük ceza oldu. Uber'in Avrupa'daki taksi şoförlerine ait kişisel verileri—taksi lisansları, kimlikler, konum verileri, fotoğraflar, ödeme bilgileri ve “bazı durumlarda hatta sabıka ve sağlık kayıtları”—gibi hassas verileri **ABD'ye** aktardığını tespit etti.

ASYA-PASİFİK:

Çin, **yeni çelik fabrikalarına** verilen izinleri **askıya alarak** çevre hedefleri için olumlu bir adım attı. Çin, bu yıl kömür bazlı çelik üretimi için izinleri zaten durdurmuştu.

Çinli e-ticaret devi **Pinduoduo**'nun ana şirketi **PDD Holdings**'in hisseleri rekor düzeyde düştü. Çinli e-ticaret devi “yoğunlaşan rekabet ve dış zorluklar” nedeniyle gelecek satışlarda da düşüş olacağı konusunda uyarıda bulundu.

Çin'in lazer donanımlı savaş gemisi, **Pasifik**'teki gerilimi artırıyor.

Çin'in **JD.com**, **5 milyar dolarlık** hisse geri alım planını duyurdu.

Çin'in hipersonik uçuşlar ve füze sistemleri gibi alanlarda önemli ilerleme kaydediyor. Çin'in savunma sistemlerinde de liderliği ele geçirmek üzere. Çin'de hipersonik uçuş sırasında oluşan yoğun ısıyı yönetebilen yenilikçi bir soğutma cihazı geliştirildi.

Avustralya, üniversitelerinde ve kolejlerinde okuyacak yabancı öğrenci sayısını sınırlayacağını açıkladı.

Japonya, Çin'e ait bir casus uçağının Pazartesi günü hava sahasına girdiğini, bunun **ilk hava ihlali** olduğunu açıkladı. Japonya hava kuvvetleri savaş uçaklarıyla misilleme yaptı.

UKRAYNA-RUSYA SAVAŞI:

Rusya, **Ukrayna**'yı yüzlerce füze ile vurarak yeni bir füze ve insansız hava aracı saldırı dalgası başlattı. Ukrayna Devlet Başkanı Zelenskiy, bu hareketin savaşın “**en büyük saldırılarından biri**” olarak nitelendirdi. Bu saldırılar, Ukrayna'nın Rusya'ya yaptığı sınır ötesi saldırılar sonrasında gerçekleşti ki bu saldırı II. Dünya Savaşı'ndan bu yana Rus topraklarındaki ilk işgaldi. Ukrayna, gece boyunca hava savunma sistemlerinin defalarca devreye girdiğini ve saldırının hipersonik füzeleri de içerdiğini belirtti.